

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY

JULIANE KOKOTT

prednesené 26. mája 2005¹

I – Úvod

1. Predmetom tohto konania je spor medzi Komisiou Európskych spoločenstiev na jednej strane a Európskym parlamentom a Radou Európskej únie na druhej strane o voľbe správneho právneho základu pre nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 304/2003 z 28. januára 2003 o vývoze a dovoze nebezpečných chemikálií² (ďalej len „nariadenie č. 304/2003“ alebo aj „nariadenie“).

2. Zatiaľ čo Komisia zastáva názor, že právnym základom pre toto nariadenie musí byť spoločná obchodná politika (článok 133 ES), Parlament a Rada obhajujú jeho prijatie na základe politiky životného prostredia (článok 175 ods. 1 ES), v čom ich podporujú tri členské štáty.

3. V súbežne vedenom konaní vo veci Komisia/Rada³ sa skúma voľba právneho základu pre Rotterdamský dohovor o udeľovaní predbežného súhlasu po predchádzajúcom ohlásení pre určité nebezpečné chemikálie a prípravky na ochranu rastlín v medzinárodnom obchode⁴ (ďalej len „Rotterdamský dohovor“).

II – Právny rámec

4. Nariadenie č. 304/2003 nahrádza nariadenie Rady (EHS) č. 2455/92 z 23. júla 1992 o vývoze a dovoze určitých nebezpečných chemikálií [*neoficiálny preklad*]⁵.

1 – Jazyk prednesu: nemčina.

2 – Ú. v. ES L 63, s. 1; Mím. vyd. 11/046, s. 65.

3 – C-94/03. Pozri k tomu aj moje návrhy z dnešného dňa (rozsudok z 10. januára 2006, Zb. s. I-1).

4 – Zverejnený v Ú. v. EÚ L 63, 2003, s. 29; Mím. vyd. 11/046, s. 93.

5 – Ú. v. ES L 251, s. 13; ďalej len „nariadenie č. 2455/92“.

A — *Výňatok z preambuly nariadenia*

5. Ako vyplýva z odôvodnenia č. 3 a 4, nariadením č. 304/2003 sa sledujú dva ciele. Na jednej strane slúži toto nariadenie na vykonanie Rotterdamského dohovoru, na druhej strane však z hľadiska obsahu zachádza výslovne nad rámec jeho ustanovení:

„3. Bolo by vhodné, aby spoločenstvo uplatňovalo pravidlá dohovoru... bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom oslabila úroveň ochrany, ktorú životnému prostrediu a širokej verejnosti dovážajúcich krajín zabezpečuje nariadenie (EHS) č. 2455/92.

4. Majúc na pamäti rovnaký cieľ by bolo tiež potrebné a vhodné ísť v určitých veciach nad rámec ustanovení dohovoru. Článok 15 ods. 4 dohovoru povoľuje zmluvným stranám právo podniknúť kroky, ktoré prísnejšie chránia zdravie ľudí a životné prostredie ako tie, ktoré požaduje dohovor, za predpokladu, že takéto kroky sú v súlade s ustanoveniami dohovoru a v súlade s medzinárodným právom.“

B — *Zhrnutie podstatných ustanovení nariadenia*

6. Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 304/2003 znie:

„1. Ciele tohto nariadenia sú:

- a) vykonávať Rotterdamský dohovor o udeľovaní predbežného súhlasu po predchádzajúcom ohlásení pre určité nebezpečné chemikálie a prípravky na ochranu rastlín v medzinárodnom obchode,
- b) podporovať spoločnú zodpovednosť a spoločné úsilie pri spolupráci súvisiacej s medzinárodným pohybom nebezpečných chemikálií s cieľom chrániť zdravie ľudí a životné prostredie pred možným poškodením; a
- c) prispievať k takému spôsobu použitia, ktoré nie je škodlivé pre životné prostredie.

Majú sa dosiahnuť napomáhaním výmeny informácií o charakteristikách takýchto chemikálií, ustanovením rozhodovacieho procesu v rámci spoločenstva o ich dovoze a vývoze a zasielaním rozhodnutí zmluvným stranám dohovoru a prípadne aj ďalším krajinám.“

„Toto nariadenie sa vzťahuje na:

- a) určité nebezpečné chemikálie, ktoré podliehajú postupu udeľovania predbežného súhlasu po predchádzajúcom ohlásení (PIC postup) podľa Rotterdamského dohovoru,
- b) určité nebezpečné chemikálie, ktoré sú v spoločenstve alebo členskom štáte zakázané alebo prísne obmedzené; a
- c) všetky chemikálie, ktoré sa vyvážajú, čo sa týka ich klasifikácie, balenia a označovania.“

7. Podľa jeho článku 1 ods. 2 sa má nariadením č. 304/2003 tiež zabezpečiť, aby sa ustanovenia práva Spoločenstva⁶ týkajúce sa klasifikácie, balenia a označovania chemikálií nebezpečných pre človeka alebo pre životné prostredie, ktoré sa uvedú na trh v Európskom spoločenstve, uplatňovali aj vtedy, ak sa takéto chemikálie vyvážajú z členského štátu do zmluvného štátu Rotterdamského dohovoru alebo do inej krajiny, „pokiaľ [ibaže — *neoficiálny preklad*] by tieto ustanovenia boli v rozpore s osobitnými požiadavkami týchto zmluvných strán alebo ďalších krajín“.

9. Napokon možno najdôležitejšie ustanovenia nariadenia č. 304/2003 zjednodušiť a zhrnúť takto:

8. Článok 2 ods. 1 nariadenia č. 304/2003 definuje oblasť jeho vecnej pôsobnosti takto:

10. Vo svojom článku 6 stanovuje nariadenie č. 304/2003 zásadný rozdiel medzi tromi kategóriami nebezpečných chemikálií, ktoré sú podrobne vymenované v troch častiach jeho prílohy I a ktoré sa vzhľadom na

6 — Smernica Rady 67/548/EHS z 27. júna 1967 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa klasifikácie, balenia a označovania nebezpečných látok (Ú. v. ES 196, s. 1; Mim. vyd. 13/001, s. 27) a smernica 1999/45/ES Európskeho parlamentu a Rady z 31. mája 1999 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o klasifikácii, balení a označovaní nebezpečných prípravkov (Ú. v. ES L 200, s. 1; Mim. vyd. 13/024, s. 109).

zodpovedajúce právne následky čiastočne pokrývajú⁷.

informuje sekretariát Rotterdamského dohovoru v pravidelných odstupoch všetky zmluvné strany [článok 13 ods. 6 písm. b) nariadenia č. 304/2003].

11. Jedna z týchto kategórií (príloha I časť 3) obsahuje zoznam určitých zvlášť nebezpečných chemikálií, ktoré — ako to stanovuje Rotterdamský dohovor — podliehajú takzvanému postupu predbežného súhlasu po predchádzajúcom ohlásení (*postup prior informed consent*, ďalej len „PIC postup“) (článok 6 ods. 2 tretí pododsek nariadenia č. 304/2003). Tento postup, ktorý je bližšie opísaný v článkoch 12 a 13 nariadenia⁸, v zásade predpokladá vzájomné informovanie Spoločenstva a iné zmluvné strany Rotterdamského dohovoru o príslušnej dovozných praxi pre dané chemikálie. Vnútri Spoločenstva mu zodpovedá informovanie dotknutých hospodárskych subjektov o príslušnej dovozných praxi z tretích štátov⁹.

13. Predbežný súhlas krajiny určenia je potrebný aj na vývoz ďalšej kategórie chemikálií, a to takých chemikálií, ktoré síce ešte nepodliehajú PIC postupu, ale z hľadiska Spoločenstva sú *kandidátmi pre PIC postup* v zmysle Rotterdamského dohovoru [článok 6 ods. 2 druhý pododsek v spojení s článkom 13 ods. 6 písm. a) nariadenia č. 304/2003]. Predmetné chemikálie sú vymenované v prílohe I časti 2 nariadenia.

12. Chemikálie podliehajúce PIC postupu možno vyviezť len vtedy, ak bol vydaný *predbežný súhlas krajiny určenia*¹⁰; o existencii takýchto súhlasných vyhlásení

14. Pre všetky chemikálie, ktoré nepodliehajú PIC postupu, existuje povinnosť *vývozného oznámenia* (článok 6 ods. 2 druhý a tretí pododsek v spojení s článkom 7 a príloha I časť 1, resp. časť 2 nariadenia č. 304/2003)¹¹. Aj pre chemikálie, ktoré podliehajú PIC postupu, sa uskutoční takéto vývozné oznámenie, ak to požaduje krajina určenia (článok 7 ods. 5 druhý pododsek nariadenia).

7 — Okrem toho je potrebné prihliadnúť na to, že jednu a tú istú chemikáliu možno súčasne priradiť aj k viacerým kategóriám (článok 6 ods. 2 prvý pododsek nariadenia č. 304/2003).

8 — Články 12 a 13 nariadenia č. 304/2003 úzko nadväzujú na článok 10 a 11 Rotterdamského dohovoru. Pozri aj definíciu v článku 3 bode 14 nariadenia, podľa ktorej „PIC postup“ znamená postup udeľovania predbežného súhlasu po predchádzajúcom ohlásení *zavedený dohovorom*.

9 — Pozri k tomu aj body 7 a 8 mojich návrhov z dnešného dňa vo veci Komisia/Rada, už citované v poznámke pod čiarou 3.

10 — „Dovážajúcej zmluvnej strany“ v zmysle Rotterdamského dohovoru a nariadenia.

11 — To isté platí podľa článku 14 ods. 1 nariadenia č. 304/2003 pre tzv. „tovar obsahujúci chemikálie uvedené v časti 2 alebo 3 prílohy I [nariadenia] v nereakčnej podobe“.

15. Takéto vývozné oznámenie musí obsahovať určité informácie o druhu vyvázaných látok, ktoré sú bližšie špecifikované v prílohe III nariadenia, najmä o jeho fyzikálno-chemických, toxických a ekotoxických vlastnostiach, ako aj o prípadných preventívnych opatreniach potrebných pri nakladaní s látkou. Toto vývozné oznámenie zasiela Komisia orgánom toho tretieho štátu, do ktorého sa má chemikália vyviezť, a registruje ho vo verejne prístupnej databáze. Komisia zároveň vo svojej databáze zverejňuje tie vývozné oznámenia, ktoré dostáva od tretích štátov v súvislosti s dovozom chemikálií do Spoločenstva, a informuje príslušné orgány členských štátov (článok 8 nariadenia č. 304/2003).

16. Podľa článku 14 ods. 2 nariadenia č. 304/2003 sa *nesmú* vyvážať chemikálie a tovar, ktorých použitie je v Spoločenstve zakázané z dôvodu ochrany zdravia ľudí alebo životného prostredia; tieto chemikálie sú uvedené v prílohe V nariadenia.

17. Článok 16 nariadenia č. 304/2003 upravuje, že ustanovenia o balení a označovaní platné v Spoločenstve¹² sú uplatniteľné aj na vývoz chemikálií a zaväzuje vývozcov podávať určité sprievodné informácie. Chemikálie sa podľa článku 13 ods. 7 nariadenia musia

vyviezť najneskôr šesť mesiacov pred uplynutím doby ich použiteľnosti. Pri vývoze pesticidov musia vývozcovia podľa článku 13 ods. 8 nariadenia zabezpečiť, aby označenie obsahovalo špeciálne informácie o podmienkach uskladnenia a stabilite pri uskladnení v klimatických podmienkach krajiny určenia. Okrem toho zabezpečia, aby vyvázané pesticídy spĺňali špecifikácie čistoty stanovené v právnych predpisoch Spoločenstva.

18. Nad rámec pôsobnosti Rotterdamského dohovoru predvída článok 15 nariadenia č. 304/2003 určité informačné povinnosti aj pre *tranzit* chemikálií podliehajúcich PIC postupu cez tretie štáty.

19. Článok 20 nariadenia č. 304/2003 sa zaoberá poskytovaním technickej pomoci, najmä pre rozvojové krajiny a krajiny s hospodárskymi systémami nachádzajúcimi sa v prechode, na podporu rozvoja infraštruktúry, kapacít a odborných znalostí potrebných na riadne nakladanie s chemikáliami počas celej doby ich životnosti.

20. Okrem toho obsahuje nariadenie najmä procesné ustanovenia pre účasť Spoločenstva na Rotterdamskom dohovore, povinnosť príslušných orgánov vykonávať kontrolu

12 — Odkazuje sa na smernice 67/548/EHS, 1999/45/ES, 91/414/EHS, 98/8/ES uvedené v poznámke pod čiarou 66 a na všetky iné osobitné právne predpisy Spoločenstva.

dovozu a vývozu, povinnosť vývozcov posie-
lať každý rok informácie o určitých vývozech
chemikálií uskutočnených v predchádzajú-
com roku a ustanovenia o prístupe verejnosti
k informáciám o obchode s chemikáliami.

23. Odchylne od návrhu Komisie sa však
Rada na svojom zasadnutí 19. decembra
2002 jednomyselne a po fakultatívnej porade
s Európskym parlamentom uzniesla nahradiť
ustanovenie článku 133 ES článkom 175
ods. 1 ES ako právnym základom tohto
nariadenia. Nariadenie bolo napokon prijaté
Parlamentom a Radou v spolurozhodovacom
postupe (článok 251 ES).

III — Okolnosti predchádzajúce sporu, návrhy a konanie

B — Návrhy a konanie pred Súdny dvorom

A — Okolnosti predchádzajúce sporu

21. Dohovor bol prijatý 10. septembra 1998
v Rotterdame a v mene Spoločenstva pod-
písaný 11. septembra 1998¹³.

24. Komisia vo svojej žalobe o neplatnosť
z 23. apríla 2003 navrhuje podľa článku 230
ES, aby Súdny dvor

22. Komisia 24. januára 2002 predložila svoj
návrh nariadenia Rady o vývoze a dovoze
nebezpečných chemikálií, pričom si za základ
pre tento návrh zvolila článok 133 ES¹⁴.

— zrušil nariadenie Európskeho parla-
mentu a Rady (ES) č. 304/2003
z 28. januára 2003 o vývoze a dovoze
nebezpečných chemikálií,

— určil, že nariadenie zostáva účinné, až
kým Rada neprijme nové nariadenie,

13 — Okrem Európskeho spoločenstva je zmluvnou stranou
Rotterdamského dohovoru aj väčšina členských štátov
Európskej únie. Pozri k tomu prehľad o súčasnom stave
ratifikácií na internetovej stránke dohovoru <http://www.pic.int/fr/ViewPage.asp?id=272> (naposledy navštívenej 1. feb-
ruára 2005).

14 — KOM(2001) 803, konečné znenie (Ú. v. ES C 126 E, 2002,
s. 291). Komisia zároveň na základe článku 133 ES v spojení
s článkom 300 ods. 2 prvým pododsekom prvou vetou
a ods. 3 prvým pododsekom ES navrhla Rade schváliť
Rotterdamský dohovor (Ú. v. ES C 126 E, 2002, s. 274).

— zaviazal Európsky parlament a Radu na
náhradu trov konania.

25. Parlament a Rada navrhujú, aby Súdny dvor

- zamietol žalobu a
- zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania.

26. Uznesením predsedu Súdneho dvora z 15. septembra 2003 bolo vyhovené návrhu Francúzskej republiky, Fínskej republiky a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska na vstúpenie do tohto konania na podporu návrhov Parlamentu a Rady.

27. Všetci účastníci konania predložili v písomnej časti konania k prejednávanej veci svoje pripomienky, Komisia, Parlament, Rada a Spojené kráľovstvo vyjadrili svoje stanovisko aj na pojednávaní 7. apríla 2005 konanom spolu s vecou Komisia/Rada.

IV — Posúdenie

28. Vo svojej žalobe Komisia uplatňuje len jeden dôvod neplatnosti, a to voľbu nesprávneho právneho základu na prijatie nariadenia. Tým Komisia vytýka porušenie Zmluvy ES v zmysle článku 230 druhého odseku ES.

29. Voľba správneho právneho základu má podstatný praktický, inštitucionálny a dokonca aj ústavný význam¹⁵. Ako je zrejmé, od neho závisí nielen uplatniteľný legislatívny postup (práva Parlamentu na spoluúčasti, jednomyselnosť alebo kvalifikovaná väčšina v Rade¹⁶), ale aj to, či je daná výlučná legislatívna právomoc Spoločenstva alebo či musí byť zdieľaná s členskými štátmi¹⁷.

A — Kritériá voľby právneho základu

30. Podľa ustálenej judikatúry sa musí voľba právneho základu pre právny akt Spoločenstva zakladať na objektívnych a súdom preskúmateľných okolnostiach, ku ktorým patria najmä cieľ a obsah právneho aktu¹⁸.

15 — V tomto zmysle stanovisko 2/00 zo 6. decembra 2001 („Cartagenský protokol o biologickej bezpečnosti“), Zb. s. I-9713, bod 5.

16 — Pozri k tomu napr. rozsudky z 11. septembra 2003, Komisia/Rada (nazývaný „Preprava tovaru“), C-211/01, Zb. s. I-8913, bod 52, a z 29. apríla 2004, Komisia/Rada, C-338/01, Zb. s. I-4829, bod 58.

17 — Pozri k tomu napr. stanovisko 1/94 z 15. novembra 1994 („WTO“), Zb. s. I-5267, a stanovisko 2/00, už citované v poznámke pod čiarou 15.

18 — Rozsudky z 12. novembra 1996, Spojené kráľovstvo/Rada, C-84/94, Zb. s. I-5755, bod 25, z 25. februára 1999, Parlament/Rada, C-164/97 a C-165/97, Zb. s. I-1139, bod 12, zo 4. apríla 2000, Komisia/Rada, C-269/97, Zb. s. I-2257, bod 43, z 19. septembra 2002, Huber, C-336/00, Zb. s. I-7699, bod 30, z 10. decembra 2002, British American Tobacco, C-491/01, Zb. s. I-11453, bod 93, a z 29. apríla 2004, Komisia/Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 16, bod 54, a zo 14. apríla 2005, Belgicko/Komisia, C-110/03, Zb. s. I-2801, bod 78. Východiskovým je pritom už rozsudok z 11. júna 1991, Komisia/Rada (nazývaný „Oxid titaničitý“), C-300/89, Zb. s. I-2867, bod 10.

31. Ak preskúmanie aktu Spoločenstva preukáže, že tento akt sleduje dvojaký cieľ alebo že obsahuje dve zložky, a ak jeden z nich možno označiť ako hlavný alebo prevažujúci, zatiaľ čo druhý z nich je iba doplňujúci, musí sa akt založiť na jedinom právnom základe, a to na tom, ktorý vyžaduje hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka¹⁹.

32. V tomto zmysle možno schválenie právneho aktu Spoločenstva založiť na spoločnej obchodnej politike (článok 133 ES) dokonca aj vtedy, ak okrem svojho obchodnopolitického ťažiska sleduje aj iné ciele, akými sú napr. ciele rozvojovej politiky²⁰, ciele vonkajšej a bezpečnostnej politiky²¹, záujmy ochrany životného prostredia²² alebo ochrany zdravia²³. To platí o to viac, že ustanovenia o spoločnej obchodnej politike vychádzajú z otvorenej a dynamickej koncepcie, ktorá sa v žiadnom prípade neobme-

dzuje len na obvyklé aspekty zahraničného obchodu²⁴. Pokiaľ ide konkrétne o ochranu životného prostredia a ochranu zdravia, tak už článok 6 ES a článok 152 ods. 1 prvý pododsek ES ukazujú, že sa týkajú prierezových úloh, ktoré sa majú zohľadniť pri všetkých ostatných politikách Spoločenstva a tým aj pri spoločnej obchodnej politike.

33. Naopak však aj akty Spoločenstva s ťažiskom v oblasti životného prostredia môžu mať vplyv na obchod. Pokiaľ prevažuje len ich zameranie na politiku životného prostredia, musí sa schválenie takýchto dohôd zakladať na článku 175 ods. 1 ES, a nie na článku 133 ES²⁵.

19 – Rozsudky z 29. apríla 2004, Komisia/Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 16, bod 55, a zo 14. apríla 2005, Belgicko/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 79; pozri aj rozsudok z 25. februára 1999, Parlament/Rada, bod 14, ako aj rozsudky Huber, bod 31, a British American Tobacco, bod 94, už citované v poznámke pod čiarou 18. Východiskovým je pritom už rozsudok zo 17. marca 1993, Komisia/Rada (nazývaný „Smernica o odpadoch“), C-155/91, Zb. s. I-939, body 19 a 21.

20 – Rozsudok z 26. marca 1987, Komisia/Rada, 45/86, Zb. s. 1493, body 17 až 21. Pozri aj návrhy, ktoré v tejto veci predniesol generálny advokát Lenz 29. januára 1987, najmä bod 62.

21 – Rozsudky zo 17. októbra 1995, Werner, C-70/94, Zb. s. I-3189, bod 10, a zo 14. januára 1997, Centro-Com, C-124/95, Zb. s. I-81, bod 26.

22 – Rozsudky z 29. marca 1990, Grécko/Rada (nazývaný „Černobyľ“), C-62/88, Zb. s. I-1527, body 15 až 19, a z 12. decembra 2002, Komisia/Rada (nazývaný „Energy Star“), C-281/01, Zb. s. I-12049, body 39 až 43.

23 – V tomto zmysle, ale v súvislosti so vzťahom medzi ustanoveniami vnútorného trhu a politikou ochrany zdravia pozri rozsudok z 5. októbra 2000, Nemecko/Parlament a Rada, C-376/98, Zb. s. I-8419, bod 88, ako aj rozsudky zo 14. decembra 2004, Arnold André, C-434/02, Zb. s. I-11825, body 32 až 34, a Swedish Match, C-210/03, Zb. s. I-11893, body 31 až 33. Tieto úvahy možno použiť aj na vzťah medzi spoločnou obchodnou politikou a politikou ochrany zdravia.

34. V súvislosti s medzinárodnými dohovormi Súdny dvor na vymedzenie spoločnej

24 – Ustálená judikatúra; pozri stanovisko 1/78 zo 4. októbra 1979 (nazývané „Prírodný kaučuk“), Zb. s. 2871, body 44 a 45, a stanovisko 1/94, už citované v poznámke pod čiarou 17, bod 41, ako aj rozsudok z 26. marca 1987, Komisia/Rada, 45/86, Zb. s. 1493, bod 19.

25 – V tomto zmysle v súvislosti s medzinárodným dohovorm stanoviškom 2/00, už citované v poznámke pod čiarou 15, najmä body 25 a 40 až 44. Podobným spôsobom Súdny dvor vymedzil aj článok 95 ES (predtým článok 100a Zmluvy EHS) a článok 175 ES (predtým článok 130s Zmluvy EHS). Podľa toho „zásah do vytvorenia alebo fungovania vnútorného trhu, ešte sám osebe nevedie k potrebe uplatnenia článku 100a Zmluvy EHS. Podľa judikatúry Súdneho dvora totiž nie je odvolanie sa na článok 100a opodstatnené, ak akt, ktorý sa má na tento účel prijať, vedie len okrajovo k harmonizácii trhových podmienok vnútri Spoločenstva“ (rozsudok „Smernica o odpadoch“, už citovaný v poznámke pod čiarou 19, bod 19, a v tomto zmysle rozsudok z 28. júna 1994, Parlament/Rada, C-187/93, Zb. s. I-2857, bod 25).

obchodnej politiky (článok 133 ES) a politiky životného prostredia (článok 175 ES) ako možných právnych základov pre akty Spoločenstva formuloval kritérium *priameho a bezprostredného účinku*²⁶. Túto úvahu možno rozšíriť aj na iné akty Spoločenstva. Ak teda akt Spoločenstva so zameraním na politiku životného prostredia nemá priame a bezprostredné účinky na obchod, musí sa tento akt založiť na článku 175 ES; v opačnom prípade má vychádzať z článku 133 ES²⁷. Pritom priame a bezprostredné účinky na obchod nemusia nevyhnutne spočívať v *podpore alebo uľahčení* obchodu. Na zaradenie aktu Spoločenstva do oblasti pôsobnosti článku 133 ES naopak stačí len to, že takýto akt je „nástrojom určeným *hlavne...* na podporu, uľahčenie *alebo reguláciu* obchodu“²⁸.

35. Za týchto okolností je potrebné skúmať, kde sa v tejto veci nachádza ťažisko nariadenia z hľadiska jeho obsahu, účelu a kontextu a či sú prípadné účinky nariadenia na obchod priamej a bezprostrednej povahy (k tomu

26 — Rozsudok Energy Star, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, body 40 na konci a 41 na konci. Podobným spôsobom Súdny dvor už predtým vymedzil hranicu medzi kultúrnou politikou (predtým článok 128 Zmluvy ES) a priemyselnou politikou (predtým článok 130 Zmluvy ES): rozsudok z 23. februára 1999, Parlament/Rada, C-42/97, Zb. s. I-869, bod 63.

27 — Rozsudok Energy Star, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, body 40, 41, 43 a 48, a stanovisko 2/00, už citované v poznámke pod čiarou 15, body 40 a 42 až 44.

28 — V tomto zmysle stanovisko 2/00, už citované v poznámke pod čiarou 15, bod 37 na konci; kurzívou zvýraznila generálna advokátka. Predmetom nástrojov obchodnej politiky totiž nie je vždy len *podpora* alebo *uľahčenie* obchodu; článok 133 ES dovoľuje aj klasické (ochranné) opatrenia obchodnej politiky, ktoré môžu viesť k staženiu alebo dokonca zákazu dovozu, resp. vývozu určitých výrobkov, napr. pri uložení antidumpingových ciel alebo obchodného embarga (pozri k tomu napr. rozsudok Centro-Com, už citovaný v poznámke pod čiarou 21).

časť B nižšie). Pre úplnosť je vhodné aj spomenúť, prečo nariadenie nebolo možné založiť na dvojitom právnom základe (k tomu časť C nižšie).

B — Obsah, ciele a kontext nariadenia

36. Účastníci konania vedú spor o tom, do akej oblasti politiky možno zaradiť nariadenie z hľadiska jeho obsahu, jeho cieľov a jeho kontextu. Zatiaľ čo Komisia zastáva názor, že nariadenie spadá hlavne do oblasti pôsobnosti spoločnej obchodnej politiky, Rada podporovaná svojimi vedľajšími účastníkmi konania v ňom vidí prevažne nástroj politiky životného prostredia. Tým zastávajú obe sporové strany v zásade rovnaké stanoviská ako v súbežne vedenom konaní vo veci Komisia/Rada.

37. Na správne zaradenie nariadenia č. 304/2003 do jednej z dvoch oblastí politik má najskôr význam ich úzka *spojitosť* s Rotterdamským dohovorom, na ktorého vykonávanie slúži nariadenie podľa znenia svojho článku 1 ods. 1 písm. a) a svojho odôvodnenia č. 3. Ako uvádzam v mojich návrhoch z dnešného dňa vo veci Komisia/Rada²⁹, ťažisko tohto dohovoru neleží v oblasti spoločnej obchodnej politiky, ale

29 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 3, pozri tam najmä body 32 a nasl.

v oblasti politiky životného prostredia; ide o dohovor v oblasti životného prostredia s aspektmi obchodnej politiky, a nie o dohovor v rámci obchodnej politiky s aspektmi životného prostredia.

38. Okrem toho má vnútri Spoločenstva význam aj blízkosť nariadenia č. 304/2003 a šiesteho environmentálneho akčného programu z 22. júla 2002³⁰; tento program, ktorý sa zakladá na článku 175 ES, vykazuje tematicky viaceré styčné body s nariadením³¹ a zaraďuje zmenu dovtedy platného nariadenia č. 2455/92 k prioritným činnostiam politiky životného prostredia Spoločenstva³².

39. Už tento kontext, v ktorom sa nachádza nariadenie č. 304/2003, vedie k záveru, že pri ňom ide hlavne o nástroj politiky životného prostredia, a nie obchodnej politiky. Tento záver potvrdzuje aj rozbor cieľov a obsahu nariadenia.

40. Pokiaľ ide najskôr o *ciele nariadenia*, tak podľa znenia jeho článku 1 ods. 1 písm. b) a c) stoja v popredí záujmy politiky životného prostredia ako spoločná zodpovednosť a úsilie Spoločenstva o ochranu životného prostredia (a aj zdravia ľudí) pred možnými škodami spôsobenými nebezpečnými chemikáliami, ako aj príspevanie Spoločenstva k použitiu týchto chemikálií, ktoré nie je škodlivé pre životné prostredie. Obchod³³ s nebezpečnými chemikáliami sa spomína v nariadení v článku 1 nie v zmysle samostatného cieľa, ako skôr na účely nadviazania na jeho vlastné ciele politiky životného prostredia. Ide o nástroj politiky životného prostredia s aspektmi obchodnej politiky, a nie o nástroj obchodnej politiky s aspektmi politiky životného prostredia. Tento dojem posilňuje aj to, že zákonodarca Spoločenstva dbal o to, aby neznížil existujúcu úroveň ochrany životného prostredia, a s cieľom ochrany životného prostredia, ako aj zdravia ľudí presiahol rámec požiadaviek Rotterdamského dohovoru³⁴.

41. Je síce pravda, že — aj nad rámec cieľov uvedených v článku 1 — *znenie* nariadenia nie je celkom bez aspektov obchodnej

30 — Ú. v. ES L 242, 2002, s. 1.

31 — Tak napríklad vyhodnotenie rizika a rizikový manažment pri nakladaní s chemikáliami, ako aj informovanie verejnosti [článok 7 ods. 2 písm. b) šiesteho environmentálneho akčného programu].

32 — Článok 7 ods. 2 písm. d) druhá zarážka šiesteho environmentálneho akčného programu.

33 — Nariadenie používa pojmy ako „medzinárodný pohyb“, ako aj „dovoz a vývoz“.

34 — Odôvodnenia č. 3 a 4 nariadenia.

politiky. Tak názov, ako aj preambula³⁵ rovnako ako niektoré články nariadenia používajú pojmy ako dovoz a vývoz, vývozcovia a dovozcovia či medzinárodný obchod. Prinajmenšom rovnako úzke spojitosti však znenie nariadenia vykazuje aj s politikou životného prostredia. Tak sa napr. preambula³⁶ a najmä článok 1 nariadenia zaoberajú ochranou životného prostredia a ochranou zdravia ľudí; na inom mieste³⁷ sa hovorí aj o podpore riadneho nakladania s chemikáliami počas celej doby ich životnosti.

42. Z *obsahového hľadiska* je síce potrebné súhlasiť s Komisiou, že články 6 až 17 nariadenia, ktorými sa do práva Spoločenstva preberá PIC postup a postup vývozného oznámenia, predstavujú jadro nariadenia. Na rozdiel od názoru Komisie však PIC postup v žiadnom prípade nie je primárne nástrojom obchodnej politiky, ale naopak, ako to Súdny dvor uviedol už vo svojom stanovisku 2/00, typickým nástrojom politiky životného prostredia³⁸. V rozpore s tým, čo tvrdí Komisia, možno posúdenie obsiahnuté v stanovisku 2/00 pre PIC postup v Cartagenskom protokole prebrať aj pre PIC postup v tejto veci. Aj v súvislosti s nebezpečnými chemikáliami, ktoré sú predmetom tejto veci, totiž slúži PIC postup „prednostne na výmenu informácií

o užitočnosti a rizikách spojených s používaním chemikálií a prostredníctvom výmeny vedeckých, technických, ekonomických a právnych údajov má za cieľ podporiť využívanie toxických látok v súlade s požiadavkami ochrany životného prostredia“³⁹.

43. Medzinárodný obchod s určitými chemikáliami, ktoré zmluvné strany Rotterdamského dohovoru súhlasne označili ako nebezpečné chemikálie,⁴⁰ je tak len vonkajším styčným bodom PIC postupu. Vlastným predmetom tohto postupu upraveného v Rotterdamskom dohovore totiž nie je v prvom rade podpora, uľahčenie alebo jednoducho len regulácia obchodu s nebezpečnými chemikáliami, ale vzájomné informovanie zmluvných strán o príslušnej dovozných praxi (článok 10 ods. 7 a 10 Rotterdamského dohovoru⁴¹) spojené s postúpením takto získaných informácií príslušným hospodárskym subjektom [článok 11 ods. 1 písm. a) Rotterdamského dohovoru, ako aj článok 13 ods. 1 a 3 nariadenia].

35 — Pozri napr. odôvodnenia č. 6, 7, 11 a 16 nariadenia. Komisia okrem toho odkazuje na odôvodnenie č. 3.

36 — Pozri najmä odôvodnenia č. 1, 3, 12 a 17 nariadenia.

37 — Napr. v článku 20 nariadenia.

38 — Stanovisko 2/00, už citované v poznámke pod čiarou 15, bod 33.

39 — Tak sa to uvádza v bode 19.33 „Agendy 21“ na úvod oddielu, v ktorom sa ako jeden z nástrojov zvlášť vyzdvihuje PIC postup. „Agenda 21“ bola prijatá v roku 1992 na konferencii Spojených národov o životnom prostredí a vývoji, tzv. „svetovom summite“ v Rio de Janeiro (Brazília). Je prístupná okrem iného v anglickom jazyku na internetovej stránke <http://www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/index/htm>, nemecký preklad možno nájsť na <http://www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/french/action.19.htm> (naposledy navštívenej 2. marca 2005).

40 — Tieto chemikálie sú vymenované v prílohe III Rotterdamského dohovoru.

41 — Ďalší príklad vzájomného informovania obsahuje článok 5 Rotterdamského dohovoru.

44. PIC postupom, ako aj vývoznými oznámeniami pre určité chemikálie (článok 12 Rotterdamského dohovoru a článok 7 nariadenia) sa má predovšetkým zabrániť tomu, aby bol tretí štát — najmä rozvojová krajina — vystavený dovozu nebezpečných chemikálií bez toho, aby mal predtým príležitosť prijať potrebné opatrenia na ochranu životného prostredia a zdravia ľudí⁴².

45. PIC postup zavedený nariadením č. 304/2003 môže už spomenutým informovaním dotknutých hospodárskych subjektov [článok 11 ods. 1 písm. a) Rotterdamského dohovoru, ako aj článok 13 ods. 1 a 3 nariadenia] nanajvýš *nepriamo* prispieť k vyššej transparentnosti predpisov platných v rôznych krajinách, a tak prípadne uľahčiť zahraničný obchod s nebezpečnými chemikáliami. Inak môže nariadenie obchod pre konkrétneho vývozcu aj zdražieť, napr. ak sa od neho vyžaduje splnenie nevyhnutných formalít vývozného oznámenia (článok 7 v spojení s prílohou III nariadenia).

46. Odhliadnuc od takýchto nepriamych účinkov na obchod však predmetom nariadenia č. 304/2003 v zásade nie sú žiadne

regulácie obchodnej politiky. Z nariadenia najmä nevyplýva, či a prípadne za akých podmienok je dovoz určitej chemikálie do Spoločenstva dovolený alebo zakázaný. Nariadenie túto otázku nijakým spôsobom neupravuje. Naopak *vecné* rozhodnutia Spoločenstva o prípustnosti alebo neprípustnosti dovozu nebezpečných chemikálií, ktoré sa majú v rámci PIC postupu zasielať zmluvným stranám Rotterdamského dohovoru, sa prijímajú „v súlade s existujúcimi právnymi predpismi spoločenstva“⁴³. Nariadenie č. 304/2003 v článku 12 len stanovuje právomoc Komisie na prijatie takýchto rozhodnutí a oznamovanie rozhodnutí sekretariátu Rotterdamského dohovoru. Podľa článku 24 ods. 2 nariadenia pritom Komisiu podporuje poradný výbor⁴⁴.

47. Nariadenie neobsahuje ani samostatné vecné ustanovenia o tom, či a za akých podmienok možno chemikálie vyvážať zo Spoločenstva. Nariadením Spoločenstvo len v súlade s článkom 11 ods. 1 písm. b) Rotterdamského dohovoru podporuje iné zmluvné strany tohto dohovoru pri uplatňovaní ich dovozných politík týkajúcich sa chemikálií podliehajúcich PIC postupu. Na tento účel sa vývozcom, ktorí chcú takéto chemikálie vyvážať zo Spoločenstva do tre-

42 — V „Agende 21“ (už citovanej v poznámke pod čiarou 39) sa v tejto súvislosti v bode 19.35 uvádza: „Vývoz chemikálií, ktoré sú v krajinách pôvodu zakázané a v niektorých priemyselných krajinách podliehajú značným obmedzeniam, do rozvojových krajín je dôvodom pre obavy, pretože v mnohých dovážajúcich krajinách vzhľadom na nedostatočné infraštrukturálne predpoklady na dohľad nad dovozom, uvádzaním na trh, skladovaním, spracovaním a likvidáciou chemikálií *nie je zabezpečené bezpečné nakladanie s chemikáliami*“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

43 — Článok 12 ods. 1 druhá veta nariadenia č. 304/2003.

44 — To vyplýva aj z odkazu na článok 3 rozhodnutia Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu (Ú. v. ES L 184, s. 23; Mím. vyd. 01/003, s. 124), nazývaného aj „rozhodnutie o komitológii“.

tích štátov, ukladá povinnosť splniť požiadavky príslušných krajín určenia a najmä počkať na ich predchádzajúci výslovný súhlas (článok 13 ods. 4 a ods. 6 nariadenia⁴⁵).

ods. 2 druhá veta nariadenia) neslúžia na podporu, uľahčenie alebo jednoducho len na reguláciu obchodu s nebezpečnými chemikáliami. Ako to vyplýva už zo znenia tohto ustanovenia, majú v prvom rade za cieľ ochranu životného prostredia a popritom aj zdravia ľudí.

48. Len článok 14 ods. 2 nariadenia obsahuje *samostatný zákaz vývozu* stanovený Spoločenstvom. Týka sa chemikálií, ktorých použitie je vzhľadom na ochranu zdravia ľudí alebo životného prostredia vnútri Spoločenstva zakázané. Toto ustanovenie teda „exportuje“ vnútorné predpisy Spoločenstva o ochrane zdravia a životného prostredia, aby sa zabránilo tomu, že výrobky zakázané vnútri Spoločenstva spôsobia škodu mimo Spoločenstva. Tak zákaz vnútri Spoločenstva, ako aj jeho rozšírenie na vývozy zo Spoločenstva, majú v podstate povahu politiky životného prostredia.

50. Navyše na rozdiel od toho, čo by sa mohlo zdať na základe prvého dojmu, ani ustanovenia týkajúce sa sprievodných informácií a označovania chemikálií obsiahnuté v článku 16 nariadenia nie sú v prvom rade ustanoveniami obchodnej politiky, ale ustanoveniami politiky životného prostredia. Je síce pravda, že smernice, na ktoré odkazuje článok 16 ods. 1 a článok 1 ods. 2 nariadenia, môžu viesť *vnútri Spoločenstva* k harmonizácii, a slúžia na vzájomné uznávanie obalov výrobkov a sprievodných informácií v obchode medzi členskými štátmi. Inak je tomu však vo vzťahu Spoločenstva k tretím štátom: v tomto vzťahu práve nejde o harmonizáciu práva alebo o vzájomné uznávanie na zlepšenie mobility chemikálií alebo ich prístupu na trh⁴⁶; o tom svedčí aj článok 16 ods. 1 druhá veta, ako aj posledná polveta článku 1 ods. 2 nariadenia⁴⁷, podľa ktorej tým nie sú dotknuté prípadné osobitné požiadavky dovážajúcej zmluvnej strany na obalenia výrobku a na sprievodné informácie. Článkom 16 ods. 1 nariadenia sa má len vyhovieť potrebe prístupu verejnosti k informáciám o rizikách a nebezpečen-

49. Ak sa pri posúdení vezmú do úvahy aj ďalšie ustanovenia nariadenia, potvrdí sa dojem, že ide prevažne o nástroj politiky životného prostredia a nie obchodnej politiky. Výmena informácií s tretími štátmi (článok 19 nariadenia), vzájomná technická pomoc (článok 20 nariadenia), ako ani prístup verejnosti k informáciám (článok 6 ods. 3, článok 7 ods. 1 štvrtý pododsek, článok 8 ods. 1, článok 9 ods. 3 druhá veta, článok 13 ods. 1 druhá veta a článok 21

⁴⁶ – Pozri k tomu bod 41 mojich návrhov z dnešného dňa, Komisia/Rada, už citované v poznámke pod čiarou 3.

⁴⁷ – Táto posledná polveta článku 1 ods. 2 nariadenia znie: „... pokiaľ [ibaže – *neoficiálny preklad*] by tieto ustanovenia boli v rozpore s osobitnými požiadavkami týchto zmluvných strán alebo ďalších krajín“.

⁴⁵ – Pritom môže ísť o individuálny súhlas [článok 13 ods. 6 písm. a) nariadenia] alebo – v rámci PIC postupu – o generálny súhlas [článok 13 ods. 6 písm. b) nariadenia].

stvách pri nakladaní s danými chemikáliami. Toto ustanovenie v podstate len rozširuje pôsobnosť existujúcich predpisov Spoločenstva o označovaní na vývozy, neprispieva však k harmonizácii práva medzi Spoločenstvom a tretími štátmi alebo k vzájomnému uznávaniu výrobkov medzi nimi.

51. Zhrnújúc teda platí: ak sa vezme do úvahy kontext nariadenia č. 304/2003, ako aj jeho obsah a ciele, tak jeho ťažisko nemožno vidieť v spoločnej obchodnej politike, ale v oblasti politiky životného prostredia. Prípadné účinky nariadenia na medzinárodný obchod s nebezpečnými chemikáliami sú skôr nepriame ako priame⁴⁸. V tomto zmysle zdieľam názor Rady, Parlamentu a ich vedľajších účastníkov konania, že bolo správne založiť nariadenie na článku 175 ods. 1 ES a nie na článku 133 ES⁴⁹.

48 — Čo sa týka kritéria priameho (a bezprostredného) účinku, resp. nepriameho (a dlhodobého) účinku, pozri bod 34 týchto návrhov.

49 — V rozsahu, v akom nariadenie slúži aj na ochranu zdravia ľudí, nie je popri článku 175 ods. 1 ES potrebný osobitný právny základ. Ako totiž vyplýva z článku 174 ods. 1 ES druhej zarážky, environmentálna politika Spoločenstva prispieva aj k ochrane zdravia ľudí.

52. Skutočnosť, že oblasť pôsobnosti nariadenia č. 304/2003 podľa jeho odôvodnenia č. 4 presahuje rámec Rotterdamského dohovoru⁵⁰, nevedie k inému záveru. Nariadenie v podstate rozširuje pravidlá, ktoré už predvída pre oblasť pôsobnosti Rotterdamského dohovoru, aj na iné oblasti, na ktoré sa vzťahuje. Pritom sleduje rovnaké ciele zamerané na politiku životného prostredia. Vyššie uvedené preto možno v celom rozsahu prebrať.

53. Komisia ešte namieta, že voľba článku 175 ods. 1 ES za právny základ namiesto článku 133 ES by vážne ohrozila vnútorný trh a narušila obchod. V takom prípade by totiž členské štáty mohli vzhľadom na neexistenciu výlučnej právomoci Spoločenstva jednostranne prijať prísnejšie pravidlá dovozu a vývozu nebezpečných chemikálií a obísť aj ustanovenia o klasifikácii, balení a označovaní nebezpečných látok existujúce na úrovni Spoločenstva.

54. K tomu je najskôr potrebné uviesť, že podľa „judikatúry AETR“ môže byť v oblasti politiky životného prostredia daná výlučná

50 — Napríklad nariadenie platí aj vo vzťahu k štátom, ktoré nie sú zmluvnými stranami Rotterdamského dohovoru (tzv. „iné krajiny“), a na určité výrobky, na ktoré sa nevzťahuje Rotterdamský dohovor (tzv. „výrobky obsahujúce chemikálie“).

vonkajšia právomoc Spoločenstva⁵¹. Otázkou, či tomu tak bolo aj v prípade prijatia predmetného nariadenia, však nie je potrebné sa zaoberať. Členské štáty totiž aj v oblasti delených právomocí musia pri výkone právomocí, ktoré im zostávajú, rešpektovať platné právo Spoločenstva. Nesmú pri tom porušiť ani platné sekundárne právo, ani primárne právo, najmä nie základné slobody Zmluvy ES a článku 95 ods. 4 až 10 ES. To vyplýva zo zásady prednosti práva Spoločenstva. Námietka Komisie je preto nedôvodná.

55. Vzhľadom na vyššie uvedené teda prichádzam k záveru, že žaloba Komisie je nedôvodná a musí byť zamietnutá.

C — Nemožnosť dvojitého právneho základu

56. Na doplnenie je potrebné ešte poukázať na to, že v tejto veci neprichádzalo do úvahy spojenie obidvoch rozoberaných právnych základov, t. j. článku 133 ES a článku 175 ES, a to ani vtedy nie, ak by sa vychádzalo z toho, že v nariadení sú *rovnocenne* zastúpené

51 — Pozri k tomu aj bod 18 mojich návrhov z dnešného dňa, Komisia/Rada, už citované v poznámke pod čiarou 3. Možnosť výlučnej vonkajšej právomoci Spoločenstva v politike životného prostredia predvída aj stanovisko 2/00, už citované v poznámke pod čiarou 15, body 45 a 46.

aspekty obchodnej politiky a politiky životného prostredia, a tým nariadenie — na rozdiel od vyššie zastávaného názoru — nemožno jednoznačne priradiť k žiadnej z daných politík.

57. Je pravda, že právny akt možno naozaj založiť na viacerých relevantných právnych základoch. To platí vtedy, ak sa výnimočne preukáže, že sa sledujú súčasne viaceré ciele, ktoré sú navzájom nerozlučne spojené bez toho, aby bol jeden z nich vo vzťahu k druhému len druhoradý alebo nepriamy⁵².

58. Kumulácia viacerých právnych základov je však vylúčená, ak sú postupy, ktoré ju upravujú, navzájom nezlučiteľné⁵³.

59. Tak je to aj v tomto prípade: zatiaľ čo v oblasti pôsobnosti spoločnej obchodnej politiky sa porada s Parlamentom uskutočňuje nanajvýš fakultatívne bez toho, aby mu

52 — Rozsudok z 29. apríla 2004, Komisia/Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 56; pozri aj rozsudky Huber, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 31, a British American Tobacco, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 94, ako aj rozsudok Oxid titaničitý, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, body 13 a 17.

53 — Rozsudok Oxid titaničitý, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, body 17 až 21, rozsudky z 25. februára 1999, Parlament/Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 14 a z 29. apríla 2004, Komisia/Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 57. Z tejto judikatúry možno vyvodíť, že kumulácia dvoch právnych základov prichádza prípadne do úvahy vtedy, ak sú oba spojené s tým istým legislatívnym postupom alebo s legislatívnymi postupmi, ktoré sú v každom prípade navzájom zlučiteľné (pozri v tomto zmysle aj rozsudok z 9. septembra 2004, Španielsko a Fínsko/Európsky Parlament a Rada, C-223/02 a C-223/02, Zb. S. I-7789, body 42 až 44).

Zmluva priznávala formálne právo účasti (článok 133 ods. 4 ES⁵⁴), v politike životného prostredia vykonáva Parlament prostredníctvom spolurozhodovacieho postupu spolu s Radou legislatívnu funkciu (článok 175 ods. 1 ES v spojení s článkom 251 ES). Aj keď samotná Rada rozhoduje v oboch oblastiach politiky spravidla kvalifikovanou väčšinou (článok 133 ods. 4 ES, resp. — pre spolurozhodovací postup — článok 251 ES⁵⁵), zásadné rozdiely z hľadiska práva účasti Parlamentu ukazujú, že legislatívne postupy podľa článku 133 ES a článku 175 ES nie sú navzájom zlučiteľné, a preto ich ani nemožno kombinovať⁵⁶.

60. Na jednej strane je totiž zrejme, že od spolurozhodovania Parlamentu v oblasti článku 175 ES nemožno upustiť; spolurozhodovací postup je od Maastrichtskej zmluvy jedným z centrálnych práv spoluúčasti Parlamentu a významne prispieva k demokratickej legitímácii legislatívy Spoločenstva. Na druhej strane však nemožno ani svojvoľne doplniť postup podľa článku 133 ods. 4 ES o právo spoluúčasti Parlamentu, ktoré tento článok nepredvída. V oboch

prípadoch by existovalo nebezpečenstvo narušenia procesu prijímania rozhodnutí predvídaného príslušným právnym základom, a tým aj inštitucionálnej rovnováhy predvídanej Zmluvou: zmena legislatívneho postupu totiž môže mať vždy vplyv aj na obsah prijatého právneho aktu⁵⁷.

61. Tým sa táto vec odlišuje aj od súbežne prejednávanej veci Komisia/Rada⁵⁸. V uvedenom konaní by totiž kombinácia oboch do úvahy prichádzajúcich právnych základov (článok 133 ES a článok 175 ods. 1 ES, oba v spojení s článkom 300 ES) viedla len k porade Parlamentu aj v rámci spoločnej obchodnej politiky, ktorá by bola vždy bez ťažkostí; ako je však známe, výsledok takéhoto vypočítania Parlamentu nie je pre Radu záväzný. Naproti tomu v tomto konaní by bolo rozšírením spolurozhodovacieho postupu na oblasť článku 133 ES Rade odňaté jej jediné legislatívne oprávnenie, ktoré by si potom musela deliť s Parlamentom. Takýto výsledok by bol v rozpore s vedomým a na viacerých vládnych konferenciách potvrdeným postavením členských štátov vo vzťahu

54 — To, že Parlament za normálnych okolností v spoločnej obchodnej politike nemá žiadne formálne práva spoluúčasti, vyplýva *argumentum a contrario* aj z článku 133 ods. 7 ES.

55 — Výnimky, v ktorých je potrebná jednomyseľnosť, sa nachádzajú v článku 133 ods. 5 až 7 ES pre spoločnú obchodnú politiku a v článku 175 ods. 2 ES pre politiku životného prostredia; okrem toho z článku 251 ods. 3 ES vyplýva, že Rada v spolurozhodovacom postupe rozhoduje jednomyseľne, ak chce prijať zmeny navrhnuté Parlamentom, ku ktorým Komisia zaujala negatívne stanovisko.

56 — V opačnom zmysle sa vyjadril generálny advokát Geelhoed, ktorý vo svojich návrhoch z 10. septembra 2002, *British American Tobacco, C-491/01*, Zb. s. I-11461, body 167 až 182, považuje spolurozhodovací postup podľa článku 95 ES za kombinovateľný s postupom podľa článku 133 ES.

57 — V bode 52 rozsudku „Preprava tovaru“, už citovaného v poznámke pod čiarou 16, Súdny dvor uvádza, že nahradenie postupu kvalifikovanej väčšiny postupom jednomyseľnosti v Rade môže mať vplyv na obsah prijímaného aktu (podobne rozsudok z 26. marca 1987, *Komisia/Rada*, už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 12, rozsudok *Oxid titaničitý*, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, body 17 až 21, a rozsudok z 29. apríla 2004, *Komisia/Rada*, už citovaný v poznámke pod čiarou 16, bod 58). To isté musí platiť o to viac, ak sa má Parlamentu priznať právo spolurozhodovania, ktoré sporný právny základ nepredvída.

58 — Pozri k tomu aj moje návrhy z dnešného dňa, už citované v poznámke pod čiarou 3, bod 50.

k legislatívnemu postupu v spoločnej obchodnej politike⁵⁹.

62. Navyše ani z rozsudku *Swedish Match*⁶⁰, ani z rozsudku *British American Tobacco*⁶¹ nemožno vyvodit' opačný názor. V ani jednom z uvedených rozsudkov sa totiž Súdny dvor bližšie nezaobrá jednotlivými právomocami orgánov predvídanými Zmluvou a inštitucionálnou rovnováhou na jednej strane v rámci spolurozhodovacieho postupu a na druhej strane v rámci postupu podľa článku 133 ES⁶².

63. Vzhľadom na nezlučiteľnosť legislatívnych postupov predvídaných v článku 133 ES a v článku 175 ES by teda zákonodarcu Spoločenstva musel aj v prípade eventuálnej rovnováhy medzi aspektmi politiky životného prostredia a obchodnej politiky v nariadení predať len uprednostniť jeden

z daných právnych základov. Z dôvodu nezlučiteľnosti príslušných postupov by nariadenie nemohol založiť súčasne na spoločnej obchodnej politike a na politike životného prostredia.

64. V takejto situácii by sa musela uprednostniť politika životného prostredia s článkom 175 ES ako právnym základom. Z hľadiska legislatívneho postupu je totiž právo spolurozhodovania Parlamentu obvyklým prípadom, zatiaľ čo právne základy ako článok 133 ES, ktoré nepredvídajú formálne parlamentné práva spoluúčasti, predstavujú z legislatívno-technického hľadiska výnimku. Okrem toho aj zásada transparentnosti (článok 1 ods. 2 EÚ)⁶³ a zásada demokracie (článok 6 ods. 1 EÚ) vyžadujú, aby v prípade pochybnosti boli z dvoch právnych základov, ktoré prichádzajú do úvahy rovnakou mierou a majú rovnako úzku spojitosť, ale sú navzájom nezlučiteľné, zvolené tie, pri ktorých použiteľ sú práva účasti Parlamentu najväčšie.

65. Ak by sa aj vychádzalo z toho, že v spornom nariadení sú hľadiská obchodnej politiky a politiky životného prostredia vyjadrené v rovnakej miere, legislatívno-technické dôvody by svedčili proti voľbe dvojitého právneho základu a v prospech voľby ustanovenia o politike životného prostredia za

59 – V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že oblasť pôsobnosti spolurozhodovacieho postupu bola rozšírená Amsterdamskou zmluvou a Zmluvou z Nice, pričom aj článok 133 ES bol týmito zmluvami podstatne zmenený, aj keď bez toho, aby členské štáty v spoločnej obchodnej politike uznali Parlament za zákonodarcu popri Rade. Až Zmluva o Ústave pre Európu (podpísaná v Ríme 29. októbra 2004, Ú. v. ES C 310, s. 1) vo svojom článku III-315 ods. 2 v spojení s článkami I-34 a III-396 rozširuje právo spolurozhodovania Európskeho parlamentu aj na spoločnú obchodnú politiku.

60 – Už citovaný v poznámke pod čiarou 23.

61 – Už citovaný v poznámke pod čiarou 18.

62 – Výslovne v tomto zmysle rozsudok *British American Tobacco* (už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 110) s odkazom na nedostatok relevantnosti pre dané konanie. V oboch rozsudkoch sa napokon uvádza, že pri predmetnej smernici bola dodatočná citácia článku 133 ES ako *nepružiteľného* právneho základu neškodná a predstavovala len čisto formálnu právnu vadu bez vplyvu na konanie, keďže bol v skutočnosti predať spolurozhodovací postup, ktorý bol podľa článku 95 ES jediným uplatniteľným postupom (rozsudky *British American Tobacco*, bod 98, a *Swedish Match*, bod 44).

63 – Pozri najmä hlavu III Rokovacieho poriadku Európskeho parlamentu (16. vydanie z júla 2004, Ú. v. EÚ L 44, 2005, s. 1) pod názvom „Transparentnosť činnosti“, v ktorej je v článku 96 ods. 2 a 3 zakotvená zásada verejnosti schôdzky a v článku 97 právo na prístup k dokumentom Parlamentu.

jediný právny základ. Rozhodnutie Parlamentu a Rady prijať nariadenie na základe článku 175 ods. 1 ES v spolurozhodovacom postupe by teda nebolo možné napadnúť ani z tohto hľadiska.

hnuté. Keďže Európsky parlament a Rada navrhli zaviazat Komisiu na náhradu trov konania a Komisia nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat ju na náhradu trov konania.

V — Trovy

66. Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navr-

67. Zároveň z článku 69 ods. 4 rokovacieho poriadku vyplýva, že dané tri členské štáty, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, znášajú svoje vlastné trovy konania.

VI — Návrh

68. Vzhľadom na vyššie uvedené Súdnemu dvoru navrhujem, aby rozhodol takto:

1. Žaloba sa zamieta.
2. Francúzska republika, Fínska republika a Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska znášajú svoje vlastné trovy konania. V zostávajúcej časti je Komisia Európskych spoločností povinná nahradiť trovy konania.